

УДК 78.27; 78. 421

**ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА ПАЛІТРА ФОРТЕПІАННИХ ТВОРІВ
ВАСИЛЯ БЕЗКОРОВАЙНОГО**

Письменна Оксана Богданівна – кандидатка мистецтвознавства, професорка, завідувачка кафедри теорії музики, Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка, м. Львів
<https://orcid.org/0000-0003-0899-8613>
<https://doi.org/10.35619/ucpm.vi44.621>
oksanapysmenna@gmail.com

Стаття спрямована на відродження забутої постаті українського композитора, диригента, музично-громадського діяча, піаніста В. Безкоровайного та ознайомлення з його фортепіанною спадщиною. Для підтвердження плідної просвітницької діяльності митця окреслені визначальні віхи його життєтворчості.

Аналіз низки композицій митця – вальс, танго, коломийка, думка, – в яких етнічні, національні корені лягли в основу назви жанру, демонструє опору на жанрову модель танців. Розглядаються також твори «чистої» музики, у яких відповідний настрій, образ чи стан створюється лише за допомогою музично-виражальних засобів. Це – ноктюрни, пісні без слів. У більшості композицій переважають дво – тричастинні форми; окремі мініатюри об'єднуються в цикли – в'язанки народних пісень чи танців. У палітрі стилістичних рис та мовновиражальних засобів спостерігаємо синтез ладових, гармонічних, метроритмічних особливостей українського фольклору та засад європейської музики.

Ключові слова: фортепіанна творчість, жанр, танець, стиль, фольклор, Василь Безкоровайний, композитор.

Постановка проблеми. В українському музичному мистецтві є чимало талановитих творчих постатей, які, на жаль, не відомі не лише громадськості, але й музикантам професіоналам. Низку таких імен поповнює талановитий композитор, активний діяч музичного життя Галичини та представник української діаспори у США – Василь Безкоровайний (1880-1966 рр.). Його багатовекторна, майже безперервна діяльність, спрямована на становлення та розвиток української культури, вражає. Окрім плідної композиторської творчості, він був активним учасником та організатором у багатьох сферах професійної й громадської діяльності: концертуючий піаніст та диригент, організатор хорів¹, оркестрів, засновник музичних шкіл та інших інституцій.²

Виїхавши 1944 р. на Захід, не припиняє активної діяльності як музикант: у Форарльберзі (Австрія) організовує український церковний хор та концертує по церквах усіх більших міст. У 1948 р. переїздить до Північної Америки (м. Бофало), де активно працює як голова мішаного хору Українського Конгресового Комітету, займається концертною та викладацькою діяльністю [2].

Насичене життя на ниві розвитку та популяризації української культури не перешкоджало йому плідно творити – компонувати музику. Його композиторська спадщина напрочуд різноманітна: вокальна творчість (хори, солоспів, мелодекламації), інструментальний доробок (оркестрові твори, фортепіанна, скрипкова, віолончельна музика, камерно-інструментальні ансамблі), оперета-казка «Червона шапочка», музика до драматичних вистав, музика для дітей.

Архів В. Безкоровайного зберігався в Америці. Саме з цих архівних матеріалів, збережених та впорядкованих його дочкою та які її чоловік Є. Стецьків (діяч української громади північної Америки) привіз в Україну³, дізнаємось про численну та різножанрову спадщину композитора.

Активну участь в популяризації його доробку взяли родичі митця: Богдан та Наталія Безкоровайні⁴, а також діти та внуки композитора – Андрій та Рома. Вони організовували концерти, зустрічі з музикантами, радіо- та телепередачі, випускали компакт-диски. З ініціативи Наталії та Богдана, у 2020 р. видано 2 томи фортепіанних творів В. Безкоровайного (116 композицій)⁵. Вибрані показові твори з цих збірок стали предметом пропонованого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Життєпис композитора, опублікований у 1970 р. незадовго після його смерті (1970 р.) сучасницею і знайомою композитора Г. Лагодинською-Залеською, серед інших друкованих джерел виділяється фактологічно повнотою та достовірністю.

Коротка інформація про життя і творчість В. Безкоровайного, серед інших діячів українського зарубіжжя, подана у монографічному дослідженні Г. Карась «Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття» (2012 р.).

Характеристиці вокальних композицій присвячене передне слово Л. Кияновської до нотного видання вокальних творів композитора «Талант, який народився в Україні».

Короткий огляд життєтворчості та класифікація фортепіанних опусів митця здійснені І. Новосядлою у передмові до двотомника композицій для фортепіано «Василь Безкоровайний – син українського народу». Утім, ґрунтовний комплексний аналіз музично-виражальних засобів – мелодії,

гармонії, ритму, – у відповідності з образно-змістовним навантаженням фортепіанних композицій, відсутні в українській музикознавчій літературі. Не досліджуються особливості стилю митця загалом, і зокрема у фортепіанних жанрах. Тому виявлення особливостей музичної мови композитора, на прикладі показових вибраних різножанрових фортепіанних композицій, є актуальним.

У статті аналізуються авторські опрацювання українських народних, європейських, а також танців з інших континентів. Окремі групи складають твори «чистої» музики. Такі розвідки сприятимуть розкриттю невідомих чи маловідомих імен в українській музиці та популяризації їх творчості.

Мета роботи спрямована на розкриття стильових тенденцій низки творів В. Безкоровайного, виявлення особливостей трансформації українського фольклору та засобів виразності притаманних романтизму, відтак їх синтезу.

У вирішенні цих проблем важливе місце посідає ґрунтовний комплексний аналіз музично-виражальних засобів – мелодії, гармонії, ритму, – у відповідності з образно-змістовним навантаженням фортепіанних композицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вагоме місце серед опусів усіх перелічених жанрів у творчій спадщині В. Безкоровайного посідають фортепіанні композиції. На час видання двох томів «Творів для фортепіано» було відомо про 116 композицій, представлених у збірниках. Значну частину серед усіх фортепіанних творів посідають авторські опрацювання танцювальних зразків та мініатюри «чистої» абстрактної музики. Всі ці твори вирізняються жанровою різноманітністю. Щоб систематизувати низку жанрових різновидів фортепіанних мініатюр В. Безкоровайного та обґрунтувати критерії, за якими здійснено поділ композицій митця на групи, акцентуємо увагу на деяких міркуваннях українських музикознавців щодо класифікації жанрів. Окреслюючи багатовимірність поняття, С. Шип зазначає: «Функціональне розмаїття музичних творів відбивається у складній, розгалуженій, історично мінливій системі жанрів та стилів музичної культури» [4; 31]. Беручи до уваги думки багатьох музикознавців, ґрунтуючись на низці усталених критеріїв В. Степурко визначає поняття музичного жанру наступним чином: «Поняття музичного жанру (фр. genre – рід, вид, тип, манера) висловлює сутність умов виконання, певну спрямованість на слухачську аудиторію, зміст, структуру, засоби виразності, склад виконавців тощо» [3; 29].

Щодо жанрової класифікації, відзначаючи багаторівневість явища, С. Шип стверджує, що критерії приналежності до одного жанру виникають у процесі «...музичної практики і існують у вигляді усталених форм творчої діяльності людей а також у вигляді суспільних уявлень чи понять про єдність музичних явищ» [4; 339].

Враховуючи ці параметри об'єднання в рамках жанрових різновидів фортепіанних творів композитора виділяємо наступні танцювальні форми: менует (Франція), гавот (північна Франція), вальс (Австрія), полька (Польща), гуцулка, аркан, гопак, козачок (Україна), коломийка (Прикарпаття), танго (Аргентина), регтайм, фокстрот (США) тощо.

С. Шип відносить їх за своєю класифікацією до дев'ятої групи, відзначаючи, що «...етнічні, національні корені того чи іншого роду музичної творчості лягли в основу назви жанру» [4; 345-346]. Ця група творів має різні жанрові витoki й, відповідно «програму», виражену у назві твору. Щодо музичної мови, тут проявляються фольклорні танцювальні традиції та риси західноєвропейської музики.

Отже, інструментальна, зокрема фортепіанна музика характеризується певною мірою абстрактності, відсутністю задекларованої програми. Але, спираючись на конкретну назву фортепіанної мініатюри композитор, а далі виконавець чи слухач, орієнтуються на танцювальну модель відомого народного українського чи європейського танцю з низкою характерних індивідуальних музично-виражальних прийомів.

Палітру різножанрових фортепіанних композицій В. Безкоровайного творять козачок, гопак, аркан, гуцулка, коломийка, вальс, танго, фокстрот тощо.

Прародичем *вальсу* вважають австрійський народний танець лендлер, що побутував в Австрії та Південній Німеччині і мав прикладний танцювальний характер. Протягом ХІХ ст., пройшовши процес академізації, переріс у концертний танець. Це явище відобразилось і в українській фортепіанній музиці. Найвагоміші зразки лірико-драматичного концертного вальсу належать М. Лисенку. Він створив різновид ліричного вальсу, образна сфера якого – меланхолійні настрої та тужливі почуття («Меланхолійний вальс» Оп. 17 № 1, «Вальс. Розлука» Оп. 39 № 1).

Різні відтінки лірики втілено у низці композицій цього жанру Безкоровайним: «Вечірні мрії», «Заграй мені, цигане», «Valse As-dur», «Valse triste I», «Valse triste II». Зразки жанру з дедикацією «Вальс Андрійка», «Вальс Роми» – присвячені, відповідно, внукам Андрієві і Ромі, – поповнюють український дитячий фортепіанний репертуар.

Подібні присвяти зустрічаємо у циклі фортепіанних мініатюр – «Твори для молоді» Н. Нижанківського. Усі п'ять фортепіанних мініатюр, що увійшли до альбому, присвячені дітям друзів музикантів: 1. Марш горобчиків (C-dur) – Ліді Нижанківській; 2. Староукраїнська пісня (c-moll) – Степанові Яросевичу; 3. Коломийка (d-moll) – Олегові Нижанківському; 4. Іваско грає на чельо (c-moll) – Івасикові Барвінському; 5. Гавот ляльки (G-dur) – Ларисі Крушельницькій.

Цикл вальсів В. Безкоровайного під спільною назвою «Заграй мені, цигане», супроводжується ремаркою автора: «Вальс з українських пісень».

Вводить у танцювальну атмосферу Вступ – ланцюжок ритмізованих (половинна-четверть) акордів, які поєднуються з низхідним ходом басу від доміанти a-moll до доміанти: $^1 | D - ^2 | D_2 - ^3 | t_6 - ^4 | d_{4/3} - ^5 | t D_2 \rightarrow ^6 | T_6 (D-dur) - DDVII_6^{b3} \ ^7 | D - ^8 | D - ||$, створюючи стан напруження, очікування (Приклад 1).

Приклад 1. В. Безкоровайний. «Заграй мені, цигане» (1-17 тт.)

На зміну сумовитому вальсу «Заграй мені, цигане» (a-moll), звучать три наступні веселі енергійні романтизовані танці у мажорі, відповідно у D-dur-i, G-dur-i та C-dur-i. Обрамленням циклу слугує повернення до тужливого початкового вальсу. У цій доволі масштабній композиції музична мова митця близька до стилістики українських композиторів межі XIX – XX ст.

Коломийка в народній творчості виникла і сформувалася як жанр, природа якого полягає у нерозривності зв'язків танцювальності і пісенності. «Впродовж двох століть побутування в українському музикознавчому дискурсі коломийка стала своєрідним атрибутом національної етнототожності. Це не тільки репрезентант фольклорної традиції, але й один із найпопулярніших жанрових стереотипів національної артифіційної музики» [5].

Про давнє походження жанру зазначав Ф. Колесса: «Дуже часто в записах українських народних пісень XVII-XVIII ст., а саме любовних і танкових, зустрічається 14-складовий вірш із цезурою по четвертім і восьмим складі» [1; 71].

Перу В. Безкоровайного належать «Коломийка II», «Коломийка III».

Цікава будова циклу «Спомини з гір» – Думка і коломийки: одна «думка» та чотири «коломийки». У цій фортепіанній композиції зберігається двожанрова природа: контраст співставлення виникає між ліричною пісенністю та динамічною танцювальністю. Прояви пісенності й танцювальності в межах цього твору є зміщені в сторону пісенності: думка і друга та четверта коломийки несуть в собі пісенне начало, а перша та третя коломийки – танцювальне.

Жанр Думки застосовують як лірико-оповідну частину інструментальних композицій. Вона може виступати як складова циклу, і як самостійний твір в українській та західноєвропейській музиці. Серед українських композиторів до цього жанру звертались М. Вербицький, С. Воробкевич, В. та С. Заремби, М. Завадський, М. Лисенко, П. Сениця, В. Барвінський і ін. Епічно-розповідний характер Думки побудований на варіантному періодичному чергуванні коротких фраз-поспівок із постійними ладовими мутаціями (g-moll – c-moll) та частковими перегармонізаціями. Задум Думки реалізований композитором у формі варіантно-повтореного періоду (8+8) зі вступом (4 т). і доповненням (4 т). Пентахордні хвилеподібні, заокруглені поспівки з відтінками гуцульського ладу, гармонічного мінору, завершення фраз на нестійких щаблях, терцієва та секстова втора на

витриманих арпеджованих співзвуччях, темп *Andante sostenuto* – всі ці засоби відтворюють неспішний плін думок, передають настрій, задекларований у назві – «Спомини з гір» (Приклад 2).

Приклад 2. В. Безкоровайний. «Спомини з гір» Думка (1-9 тт.).

Образним та тематичним контрастом виступають чотири наступні коломийки. Чітка тричастинна побудова кожної (з *D. C. al Fine*) протиставляється імпровізаційності Думки (Приклад 3).

Приклад 3. В. Безкоровайний «Спомини з гір». Коломийка № 1 (1-10 тт.)

Специфічний ладо-гармонічний народний колорит коломийки (IV високий щабель), характерний ритм (рівномірність пульсації, синкопи, чіткість супроводу та ін.), метод розвитку матеріалу (варіантність) – є основними індикаторами впізнання жанру. Зіставивши різножанрові частини циклу: танцювальні та пісенні В. Безкоровайний компонує оригінальне полотно концертно-віртуозного характеру.

Кілька фортепіанних творів В. Безкоровайного написані за моделями популярних у легкій музиці ХХ ст. – танго і фокстроту. Поєднання ознак народної пісні та відповідних танцювальних жанрів зустрічаємо у «Вже прийшла весна», «Танго Стефи» – присвячених дружині Стефанії Стебницькій-Безкоровайній, «Гуцулка Ксеня» (танго); «Не ходила на вулицю» (фокстрот). Українські Foxtrot і Tango, свідчать про симпатію автора до легкої музики.

Танго – один із найпопулярніших жанрів музики, танцю, відомий в усьому світі. У *Танго* В. Безкоровайного «Вже прийшла весна», – всі частини структурно витримані в чіткій періодичній квадратності. Композиція укладена у тричастинній формі повтореною другою (A+A1+||:B:||) зі вступом. Мелодичний малюнок доволі простий, наспівний, з широкими стрибками та витриманими

звуками. Кожна частина відокремлена одна від одної варіантною зміною тематичного матеріалу; весь твір об'єднаний характерною ритмічною формулою (дві шістнадцяті-восьма+дві восьмі або чотири шістнадцяті). Інтонаційно-ритмічна формула, задекларована у Вступі, з варіантними змінами у початкових частинах та в діалозі – у третій. Стан схвильованості, неспокою та душевних переживань досягається частими змінами тональності: при домінуючій g-moll – короточасні відхилення у c-moll (через обернення побічної домінанти та ввідний двічі зменшений септакорд). Отже, щодо гармонічного фактору, то арсенал акордів досить обмежений (Приклад 4).

Приклад 4. В. Безкоровайний. «Вже прийшла весна» Танго (1-9 тт.)

Несподіваним і оригінальним є синтез жартівливої народної пісні «Не ходила на вулицю» та жанрової моделі фокстроту. Як відомо, фокстрот – це салонний танець, що виник у США. Існує два різновиди фокстроту: так зв. «quickstep» (швидкий фокстрот) і «slowfox» (повільний фокстрот). Твір В. Безкоровайного належить до швидкого різновиду цього танцю. Підзаголовок композитора – *Український «Foxtrot»* після програмної назви пісні, передбачає взаємопроникнення рис обох жанрів. Задум композитора укладений у тричастинну форму (із скороченою репризою): A-||:A¹-A^V:|| і варіантно-варіаційним проведенням теми (Приклад 5).

Приклад 5. В. Безкоровайний. Не ходила на вулицю Український «Foxtrot» (1-9 тт.)

Доволі одноманітний виклад у гомофонно-гармонічній фактурі увиразнюється тональним планом твору: однойменні тональності створюють ладовий контраст, відхилення у тональності паралельного мажору, відповідно – мінору та в тональність мажорної домінанти формують доволі різнобарвну картину ладових співставлень: d-F-d-D || D-h-A-g || d ||. Незвично у загальних тоніко-домінантових поєднаннях звучать хроматизовані низхідні півтонові переходи-модуляції у терцієву втору.

Загалом аналіз запропонованих творів засвідчує, що композитор продемонстрував не лише майстерність та знання законів танцювального жанру, але й виявив яскраву творчу індивідуальність щодо адаптації жанру фокстроту і танго в українській фортепіанній музиці.

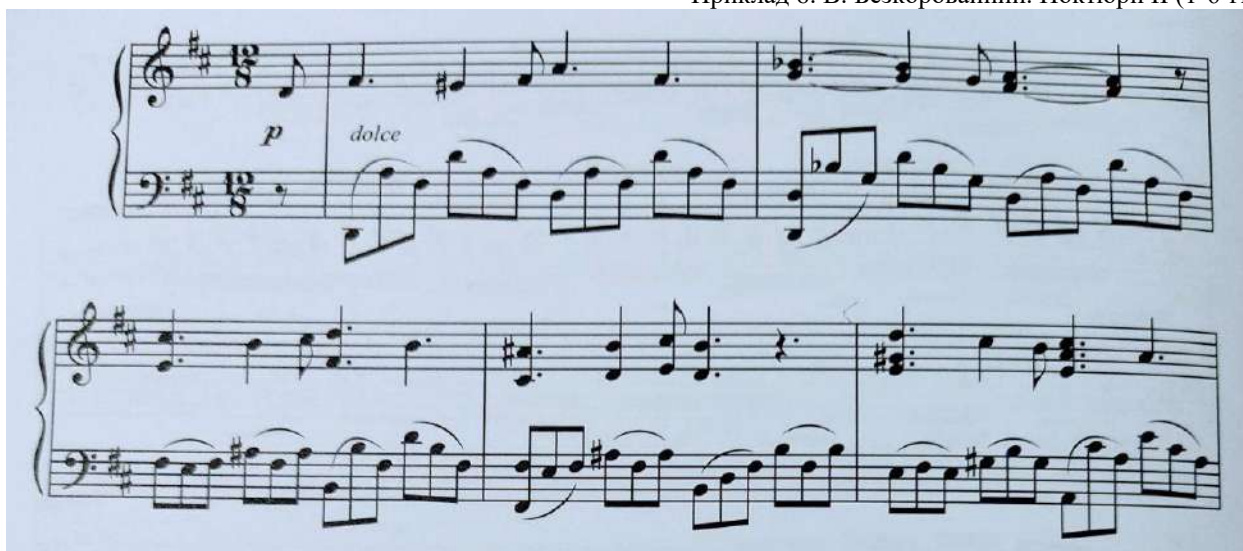
До творів із наявністю програми – асоціації відносимо чотири Ноктюрни та Пісню без слів В. Безкоровайного. Ці жанри фортепіанної музики не мають ні літературно-поетичної програми, ні опори на фольклор, які б відсилали до позамузичних асоціацій. Але з більшою мірою передбачуваних ознак жанру, ніж приклади – «чистої» інструментальної музики, такі як прелюд, експромт, ескіз, – вони відтворюють сутнісні ознаки романтизму. У цих композиціях відповідний настрій, образ; стан створюється лише низкою музично-виражальних засобів.

Ноктюрн – лірична композиція мрійливого, елегійного, заспокійливого характеру, в перекладі з французької «postigue» означає – нічний. Перші фортепіанні ноктюрни належать перу ірландського композитора Дж. Фільду. Найбільш відомим та популярним став у середині XIX ст. у творчості Ф. Шопена та Г. Форе, які написали, відповідно, 19 та 13 ноктюрнів; твори відрізняються чуттєвістю та емоційністю. В українській музичній літературі жанр ноктюрна відомий у доробку М. Лисенка, М. Калачевського, В. Пухальського, В. Косенка та ін. В. Безкоровайний виступив продовжувачем загальноєвропейської тенденції в розвитку романтичного ноктюрну.

Домінуюче пісенно-ліричне начало у зразках жанру, пов'язане з художніми образами, станами, настроями, нав'язаними нічною (вечірньою) природою: Ноктюрн I – d-moll, Ноктюрн II – D-dur, Ноктюрн III – E-dur, Ноктюрн IV – D-dur. У творах В. Безкоровайного, поряд із спокоем, ніжністю у Ноктюрнах, проявляються також інша палітра почуттів – вони драматично-загострені, патетичні.

У *Ноктюрні II* у загальний елегійно-ліричний настрій влітаються різкі, подекуди експресивні емоції. Гра світлотінями (мінорна s оточена мажорною T), несподівані відхилення кожен такт уже в початковій побудові твору (D–h–A–E) у D-dur-i – ¹|T – – – ²|s – T – ³|D₂ – ³ → t (h) ⁴|D₇ – D_{6/5} → t (h) ⁵ | D₇ – D_{6/5} → T(A) ⁶ | DVII_{7-D_{6/5}} → T(E) ⁷ | T(E) – DD_{7 #1} → T – VI (A) ⁸ | D₇₋₉ → T(E) ||, збагачують колористичну барву гармонії поряд з ясно вираженою функційною. Цьому сприяють також сміливі використання неакордових звуків (прохідних, допоміжних, затримань), а також заміненних та доданих тонів, що створюють іноді доволі різкі дисонансні співзвуччя. Розгортання рельєфної мелодико-інтонаційної ритмізованої (четверть із крапкою – четверть, восьма) лінії головного голосу в гомофонно-гармонічній фактурі (арпеджоване тло у розмірі 12/8) переважає впродовж усього твору (Приклад 6).

Приклад 6. В. Безкоровайний. Ноктюрн II (1-6 т.).

Задум укладений у тричастинну форму, в опрацюванні музичного матеріалу ноктюрну композитор тяжіє до варіантного принципу розвитку тем з повторенням однієї фрази-зерна в ритмічних та інтонаційних видозмінах. Уся низка перелічених виражальних засобів свідчать про тяжіння до романтичної традиції з окремими проявами знаків імпресіонізму.

«Пісня без слів» *Es-dur* – це зразок непрограмного твору, – ліричного, наспівного, мелодійного, який викристалізувався в європейській музичній культурі як самостійний жанр. Трактуючи «Пісню без слів» у традиційному руслі, композитор передає музикою спокій, стан споглядальності, умиротворений настрій. Задум митця реалізований у складній 3-частинній формі (A B A₁ із 4-тактовим вступом). Ясно виражена функційність гармонії поєднується з колористичністю (альтеровані акорди, співзвуччя з пропущеними, заміненними чи доданими тонами). Вступ, насичений

різними прикрасами – арпеджіато, мордентами, трелями, – на чергуванні $T_{5/3}$ та $DD_2^{#1}$ змальовує барвисту картину природи. Світло-ліричного емоційного стану в мініатюрі В. Безкоровайний досягає за допомогою чергування тоніко-домінантових гармоній з низкою неакордових звуків, використанням різних штрихів, прикрас, динамічних та агогічних відтінків: $^1 | T-DD_2^{#1} 2 | T-DD_2^{#1} 3 | T 4 | D_7 5 || T_{6/4} - D_7^{-5} - D_{4/3} - 6 | \Pi_2^{-5} T_6 - 7 | D - DVII_7 - D_2^{6-5} 8 | T-T_6 ||$ (Приклад 7).

Приклад 7. В. Безкоровайний. Пісня без слів (1-9).

Коротка восьмитактова побудова на вичленованих елементах першої частини служить переходом до серединної побудови в *As-dur-i*, що продовжує настрої попередньої.

Варіантний розвиток тематизму приводить до його оновлення шляхом гармонічних та фактурних змін. Колористичне звучання в цьому творі створюється переліченими вище прийомами: альтераціями та ускладненнями акордів, використанням прикрас тощо.

Висновки. Різноманітна фортепіанна творчість В. Безкоровайного має художню та педагогічну цінність. У всіх композиціях – в опрацьованні українського пісенного і танцювального фольклору, в опорі на європейські танці та інструментальні композиції «чистої» музики – спостерігаємо взаємопроникнення мовно-стильових знаків українських народних пісень і танцювальних зразків та європейської музики. Композитор, ґрунтуючись на моделях відповідного жанру, створює талановиті оригінальні композиції. У цих творах у палітрі стилістичних рис та мовних засобів композитор поєднує класично-романтичні тенденції з окремими проявами імпресіонізму. Загалом, в усіх фортепіанних опусах спостерігаємо синтез ладових, метроритмічних, тембрових особливостей фольклору та європейської музики.

Перспективи подальшого дослідження. Багаточисельна різноманітна палітра фортепіанних творів композитора передбачає виділення ще кількох груп, відтак, їх дослідження. Це – окремі жанри мініатюр (козачок, аркан, марш, поема), – три сонати та п'єси для двох фортепіано.

Примітки:

¹ Організує хор «Бояна» і стає його диригентом в Івано-Франківську, згодом – довголітнім диригентом хору Тернопільського «Бояна».

² Повернувшись до Тернополя (після арешту 1919 р. поляками), засновує там філію Львівського музичного інституту ім. М. Лисенка, згодом переведений до Золочева, засновує там філію цього інституту, організовує струнно-смічковий та духовий оркестри; створює драматичний гурток і влаштовує театральні вистави [2].

³ Частина цих матеріалів передана до Краєзнавчого музею у Тернополі, НБУВ у Києві та ЛНБ у Львові.

⁴ Богдан Безкоровайний – внучатий племінник митця, заслужений працівник культури України, та його дружина – Наталія Безкоровайна – концертно-опера співачка, заслужена артистка України; у 1999 р. у Сімферополі створили Науково-творче товариство Василя Безкоровайного з метою відродження забутої спадщини митця.

⁵ Безкоровайний В. Твори для фортепіано. Навч. посіб. Т. 1. Київ : Муз. Україна, 2020. 152 с. Безкоровайний В. Твори для фортепіано. Навч. посіб. Т. II. Київ : Муз. Україна, 2020. 164 с.

Список використаної літератури

1. Колесса Ф. Українська народна пісня на переломі XVII-XVIII вв. *Фольклористичні праці*. Київ : Наук. думка. 1970. С. 60-108.

2. Лагодина-Залеська Г. Василь Без коровайний. *Шляхами Золотої Поділля: Регіон. зб. Тернопільщини*. Філадельфія, ПА, 1970. Т. 2. С. 225-227.
3. Степурко В. Аналіз музичних творів : навч. посіб. Київ : НАКККиМ, 2020. 140 с.
4. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. Навч. посіб. Київ : «Заповіт», 1998. 367 с.
5. Kudrinc'kij Sergij Lwowska Narodowa Muzyczna Akademia. Феномен коломийки в опції етномузикознавчих концепцій. https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Wartosci_w_muzyce/Wartosci_w_muzyce-r2012-t4/Wartosci_w_muzyce-r2012-t4-s247-256/Wartosci_w_muzyce-r2012-t4-s247-256.pdf.

References

1. Kolessa F. Ukrainiska narodna pisnia na perelomi 17-18 vv. *Folklorystychni pratsi*. Kyiv : Naukova dumka. 1970. S. 60-108.
2. Lahodynska-Zaleska H. Vasyl Bezkorovainyi. *Shliakhamy Zolotoho Podillia: Rehion. zb. Ternopilshchyny*. Filiadelfia, PA, 1970. T. 2. S. 225-227.
3. Stapurko V. Analiz muzychnykh tvoriv : navchalnyi posibnyk. Kyiv : NAKKKiM, 2020. 140 s.
4. Shyp S. Muzychna forma vid zvuku do styliu. Navchalnyi posibnyk. Kyiv «Zapovit», 1998. 367s.
5. Kudrinc'kij Sergij Lwowska Narodowa Muzyczna Akademia. Fenomen kolomyiky v optsii etnomuzykoznachnykh kontseptsii. https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Wartosci_w_muzyce/Wartosci_w_muzyce-r2012-t4/Wartosci_w_muzyce-r2012-t4-s247-256/Wartosci_w_muzyce-r2012-t4-s247-256.pdf.

GENRE AND STYLE PALETTE OF PIANO WORKS BY BY VASYL BEZKOROVAINYI

Pysmenna Oksana – Candidate of Arts, Professor of the Department of Music Theory, Head of the Department of Music Theory, Mykola Lysenko Lviv National music academy

The article aims to revive the forgotten figure of Ukrainian composer, conductor, musician, public figure, and pianist Vasyl Bezkorovainyi and to familiarize with his piano heritage. To confirm the fruitful educational activities of the artist, the main milestones of his life are outlined.

An analysis of a number of the artist's compositions – waltz, tango, kolomyika, dumka, in which ethnic and national roots formed the basis of the genre's name – demonstrates reliance on the genre model of dances.

The works of «pure» music are also considered, in which the corresponding mood, image or state is created only with the help of musical and expressive means, these are nocturnes, songs without words. Most compositions are dominated by two- or three-part forms; individual miniatures are combined into cycles – bundles of folk songs or dances. In the palette of stylistic features and linguistic expressive means, we can observe a synthesis of harmonic, harmonic, metrical features of Ukrainian folklore and the foundations of European music.

Key words: piano works, genre, dance, style, folklore, Vasyl Bezkorovainyi, composer.

GENRE AND STYLE PALETTE OF PIANO WORKS BY BY VASYL BEZKOROVAINYI

Pysmenna Oksana – Candidate of Arts, Professor of the Department of Music Theory, Head of the Department of Music Theory, National Musical Academy named after M. V. Lysenko

The purpose of the work is to reveal the stylistic direction of a number of Vasyl Bezkorovainyi's compositions, to identify the peculiarities of the transformation of Ukrainian folklore and the means of expressiveness of the romantic trend, and thus to trace their synthesis.

It is necessary to carry out a thorough comprehensive analysis of musical and expressive means – melody, harmony, rhythm – in accordance with the figurative and semantic load of piano compositions

The methodological basis of the work is determined by the structure and artistic specificity of the object and includes: musical and stylistic approach and comprehensive musicological and structural analysis of the musical material itself.

The scientific novelty of the work is determined by the fact that it is the first to provide a comprehensive analysis of a number of piano pieces from several groups. The works in which the name of the genre is based on national roots are considered and analyzed: waltz, tango, kolomyika, foxtrot, as well as genres of «pure» music: nocturnes, songs without words.

Conclusions. Vasyl Buzkorovainyi's multifaceted piano works of various genres have artistic and pedagogical value. In all his compositions – in the arrangement of Ukrainian song and dance folklore, in the reliance on European dances and instrumental compositions of «pure» music – we observe the interpenetration of linguistic and stylistic signs of Ukrainian folk song and dance patterns and European music. Based on the models of the respective genre, the composer creates talented original compositions. In these works, the composer combines classical-romantic tendencies with some manifestations of impressionism in the palette of stylistic features and language. Here we can observe a synthesis of harmonic, metrical, and timbral features of folklore and European music.

Prospects for further research. The numerous genres of the composer's piano works suggest the allocation of several more groups, and thus their study. These are the separate genres of miniatures (cossack, harness, march, poem), three sonatas and pieces for two pianos.

Key words: piano works, genre, dance, style, folklore, Vasyl Bezkorovainyi, composer.